EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 19.11.2024
COM(2024) 530 final

# RAPPORT FRA KOMMISSIONEN

# TIL EUROPA-PARLAMENTET

**om aktiviteter og høringer foretaget af Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse omhandlet i artikel 31 i forordning (EU) 2019/125 om handel med visse varer, der kan anvendes til henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf**

## 1. Indledning

I henhold til artikel 31, stk. 4, i forordning (EU) 2019/125 af 16. januar 2019 om handel med visse varer, der kan anvendes til henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf ("forordningen")[1], skal Kommissionen forelægge Europa-Parlamentet en årlig rapport om de aktiviteter, undersøgelser og høringer, som Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse har foretaget. Rapporten må ikke underminere fysiske eller juridiske personers forretningsmæssige interesser.

Denne rapport indeholder oplysninger om aktiviteterne i Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse i 2023.

## 2. Relevante retsregler

Formålet med forordningen er at forhindre på den ene side henrettelse og på den anden side tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf i lande uden for EU ved at begrænse handelen med visse varer. I forordningen skelnes der mellem:

- varer, der i sagens natur indebærer misbrug og ikke bør handles overhovedet (bilag II), og
- varer, som kan anvendes til tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (bilag III) eller til henrettelse (bilag IV), men som også kan anvendes til lovlige formål såsom retshåndhævelse eller terapeutiske formål.

Handel med de varer, der er opført i bilag II, III og IV, er underlagt visse restriktioner. Med hensyn til forordningen gælder det navnlig, at den:

i. forbyder import til, eksport fra og transit gennem EU af varer, der er opført i bilag II, og som ikke har noget andet praktisk anvendelsesformål end henrettelse eller tortur. Den forbyder enhver form for teknisk bistand i forbindelse med sådanne varer, herunder oplæring i brugen af dem. Den forbyder også reklame for sådanne varer i trykte medier, på internettet, i TV eller radio og at udstille eller udbyde dem til salg på en udstilling eller messe

ii. kræver forudgående tilladelse i hvert enkelt tilfælde til eksport af varer, der er opført i bilag III, og som kan anvendes til tortur, men også til andre lovlige formål (f.eks. retshåndhævelse). Der kræves også forudgående eksporttilladelse til levering af teknisk bistand eller mæglervirksomhed i forbindelse med denne kategori af varer. Bilag III omfatter ikke:

    a) skydevåben, der er omfattet af forordning (EU) nr. 258/2012[2]

[1] EUT L 30 af 31.1.2019, s. 1. Efter flere ændringer blev Rådets forordning (EF) nr. 1236/2005 af 27. juni 2005 om handel med visse varer, der kan anvendes til henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (EUT L 200 af 30.7.2005, s. 1), efterfølgende kodificeret som forordning (EU) 2019/125.

[2] Forordning (EU) nr. 258/2012 af 14. marts 2012 om gennemførelse af artikel 10 i De Forenede Nationers protokol om bekæmpelse af ulovlig fremstilling af og handel med skydevåben og dele, komponenter samt ammunition hertil, der supplerer De Forenede Nationers konvention om bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet (»FN's våbenprotokol«), og om fastsættelse af udførselstilladelse og indførsels- og transitforanstaltninger for skydevåben og dele, komponenter samt ammunition hertil (EUT L 94 af 30.3.2012, s. 1).

b) produkter med dobbelt anvendelse, der er omfattet af forordning (EU) 2021/821[3], eller
c) varer, der er omfattet af betingelserne i Rådets fælles holdning 2008/944/FUSP[4], og

iii. regulerer handelen med varer i bilag IV, der kan anvendes til henrettelse (f.eks. ved brug af dødssprøjter), men som også kan anvendes til lovlige terapeutiske formål. Der er indført en særlig tilladelse (generel EU-eksporttilladelse) for at kontrollere eksporten af sådanne varer og for at forhindre, at de anvendes i dødssprøjter til brug ved henrettelser, uden at begrænse handelen med sådanne midler til medicinske, veterinære eller andre legitime formål.

## 3. Aktiviteter i Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse

Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse blev oprettet i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/2134[5] med henblik på at undersøge spørgsmål vedrørende anvendelsen af forordningen.

Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse fungerer som en platform for eksperter fra medlemsstaterne og Kommissionens tjenestegrene til at udveksle oplysninger om administrativ praksis og drøfte spørgsmål om fortolkning af forordningen, tekniske spørgsmål med hensyn til de varer, der er opført, udviklingen i relation til forordningen og eventuelle andre spørgsmål, der måtte opstå. Kommissionen hører også Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse i forbindelse med udarbejdelsen af delegerede retsakter i overensstemmelse med den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning af 13. april 2016[6].

Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse holdt to virtuelle møder i 2023 den 27. april og den 23. november for at udveksle oplysninger om en række spørgsmål (sammenfattet nedenfor) vedrørende forordningens gennemførelse.

### 3.1 Udvikling i forbindelse med basisretsakten

Der blev ikke vedtaget nogen delegerede retsakter om ændring af forordningen i 2023.

### 3.2 Handelsoplysninger: indberetning af data

Kommissionen gjorde status over den årlige rapport, jf. forordningens artikel 26, stk. 3. Kommissionen fremlagde en ny funktion, hvorved myndighederne i medlemsstaterne opfordres til at uploade de krævede data til rapporteringsformål direkte i DUeS-biblioteket i modulet vedrørende antitorturforordningen. Dette har til formål at strømline og lette aggregeringen af data på tværs af alle medlemsstater. De indsamlede oplysninger omfatter navnlig varetypen, eksportbestemmelsesstedet og den endelige anvendelse. Disse elementer

[3] Forordning (EU) 2021/821 af 20. maj 2021 om en EU-ordning for kontrol med eksport, mæglervirksomhed, teknisk bistand, transit og overførsel i forbindelse med produkter med dobbelt anvendelse (omarbejdning) (EUT L 206 af 11.6.2021, s. 1).
[4] Rådets fælles holdning 2008/944/FUSP om fælles regler for kontrol med eksport af militærteknologi og -udstyr (EUT L 335 af 13.12.2008, s. 99).
[5] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/2134 af 23. november 2016 om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1236/2005 om handel med visse varer, der kan anvendes til henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (EUT L 338 af 13.12.2016, s. 1).
[6] EUT L 123 af 12.5.2016, s. 1.

afspejles i Kommissionens årsberetning. Kommissionen fremlagde desuden oplysninger om handelsdataene i ovennævnte rapport, da den var blevet vedtaget[7].

### 3.3 Kommissionens uformelle ekspertgruppe

Kommissionen orienterede løbende Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse om aktiviteterne i den uformelle ekspertgruppe, der blev nedsat i overensstemmelse med konklusionerne i Kommissionens rapport om revision af forordning (EU) 2019/125[8]. Den uformelle gruppe ser på forskellige aspekter (f.eks. fortalervirksomhed, retshåndhævelse, forskning og told). Gruppens funktion er udelukkende rådgivende og supplerer den, der varetages af Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse.

I 2023 blev Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse løbende orienteret om drøftelserne i den uformelle ekspertgruppe vedrørende styrkelse af forordningen. Den uformelle ekspertgruppe har vurderet den teknologiske udvikling og nye produkter samt anvendelsen af visse former for retshåndhævelsesudstyr, der anvendes til politiarbejde, herunder varer, der anvendes i tilfælde af ikkeindespærring, f.eks. under fredelige forsamlinger.

For at styrke forordningen og i overensstemmelse med konklusionerne i Kommissionens rapport om revision af forordning (EU) 2019/125 fra 2020 overvejede den uformelle ekspertgruppe at flytte visse varer fra en kategori (bilag III) til en anden (bilag II) samt at tilføje visse nye varer, der på nuværende tidspunkt ikke er opført i nogen af bilagene til forordningen. Den uformelle ekspertgruppes ekspertise inden for sikkerhedssektoren anførte, at det afgørende hensyn, når man ser på varer, der anvendes til retshåndhævelse eller tilbageholdelse, er, om de er "nødvendige", og i bekræftende fald om deres udformning er tilstrækkeligt human.

For så vidt angår kontrollen med lægemidler, der kan anvendes i dødssprøjter, har samarbejdet med industrien og dens selvreguleringsprotokoller, som har vist sig at være afgørende for at forhindre brugen af EU-lægemidler ved henrettelser, været afgørende for effektiviteten af disse kontroller.

Idéen om et generelt forbud mod uddannelse i misbrug af alt retshåndhævelsesudstyr, der vil fremme tortur eller mishandling, blev også taget op. Drøftelserne i den uformelle gruppe tjente som input til et udkast til forslag til en delegeret retsakt, som Kommissionen forelagde Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse[9].

### 3.4 Torturfri handel

Kommissionen ajourførte Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse om indholdet af den årlige tematiske rapport fra FN's særlige rapportør om tortur, Alice Edwards, "on the global trade in weapons, equipment and devices used by law enforcement and other public authorities that are capable of inflicting torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment" (om den globale handel med våben, udstyr og anordninger, der anvendes af retshåndhævende myndigheder og andre offentlige myndigheder, og som kan

[7] COM(2023) 689 final af 8.11.2023 og bilag 1-11 som berigtiget (C(2024) 2491 final af 10.4.2024).
[8] COM(2020) 343 final af 30.7.2020.
[9] Samarbejdet med eksperter inden for Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse er i gang.

anvendes til tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf), som blev offentliggjort den 24. august 2023.

I rapporten fremlægger FN's særlige rapportør en årlig oversigt over torturrelaterede tendenser og udviklinger samt en tematisk undersøgelse af den globale handel med våben, udstyr og anordninger, der anvendes af retshåndhævende myndigheder og andre offentlige myndigheder, og som kan anvendes til tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Kommissionen noterede sig denne rapports relevans i forbindelse med en eventuel styrkelse af EU-forordningen.

Rapporten indeholder desuden en liste over produkter, der i sig selv betragtes som grusomme, umenneskelige eller nedværdigende, og som derfor bør forbydes (ikkeudtømmende liste med 20 typer udstyr/våben). Den anbefaler derefter en liste over varer, der bør reguleres på nationalt og internationalt plan. Selv om disse produkter har et lovligt anvendelsesformål, kan de misbruges til tortur og kræver derfor tilsyn.

Rapporten afsluttes med en henstilling om at udvikle et internationalt instrument for torturfri handel for at supplere og styrke de eksisterende forpligtelser til at forbyde og forhindre tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Kommissionen underrettede også Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse om en gruppe på over tredive civilsamfundsorganisationer fra alle regioner, der støtter de igangværende bestræbelser hen imod "torturfri handel". Disse organisationer er gået sammen om at opfordre til en international traktat, der skal kontrollere handelen med de torturredskaber, der anvendes til at undertrykke fredelige protester og mishandle tilbageholdte rundt om i verden. I en erklæring, der blev undertegnet i London i januar 2023, opfordrede ikkestatslige menneskerettighedsorganisationer til en traktat, der forbyder fremstilling af og handel med udstyr, der i sig selv indebærer misbrug, samt indførelse af menneskerettighedsbaserede kontroller af handelen med mere standardudstyr til retshåndhævelse.

### 3.5 Opfølgning på Kommissionens rapport om revision: Styrkelse af forordning (EU) 2019/125

Kommissionen forelagde Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse et udkast til forslag til en delegeret retsakt, som efterfølgende blev delt med Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelses eksperter med henblik på feedback. Udkastet til forslag, der har til formål at styrke forordning (EU) 2019/125, bygger på Kommissionens rapport om revision af forordning (EU) 2019/125 fra 2020, arbejdet i den uformelle ekspertgruppe og rapporterne fra FN's særlige rapportør om tortur. Kommissionen fremhævede rapporten fra FN's særlige rapportør om tortur, Dr. Alice Jill Edwards, fra oktober 2023, hvori hun udpeger 20 typer retshåndhævelsesudstyr, som i sig selv indebærer misbrug og bør forbydes, og yderligere 17 typer retshåndhævelsesudstyr, der kan have et lovligt anvendelsesformål, men kan misbruges til tortur, og hvis handel skal kontrolleres nøje. Kommissionen understregede, at dens udkast til forslag var under udarbejdelse under hensyntagen til principperne om lovlighed, nødvendighed og proportionalitet, og at den vil høre Koordinationsgruppen for Torturbekæmpelse.